

Join the
change

Verojalanjälki 2018

Fortum veronmaksajana 2018

Energiasektori, mukaan lukien Fortum, on keskellä muutosta. Globaalit megatrendit – kuten ilmastonmuutos, uudet teknologiat, digitalisaatio, kuluttajakäyttäytymisen muutokset sekä resurssitehokkuus – vaikuttavat merkittävästi energiasektoriin koko maailmassa. Myös

sääntelyn muutokset vaikeuttavat ennustamista: on vaikea ennakoida, mitkä säännöt ovat voimassa keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Kaikki nämä muutokset heikentävät ennakoitavuutta, jota Fortum tarvitsee voidakseen toimia tällä pääomavaltaisella alalla ja rahoittaa

toimintaa tehokkaasti ja turvallisesti. Siksi ennakoitavuutta tarvitaan mahdollisimman paljon muilla osa-alueilla, kuten verotuksessa.

Verotusta koskevien periaatteidemme mukaisesti pyrimme löytämään yksinkertaisia ja kustannustehokkaita ratkaisuja verotuksen kestävään hallintaan. Tavoitteenamme on varmistaa investointien toteutuminen, toimintojen joustavuus ja tehokkuus sekä yhtiön kyky maksaa osinkoa.

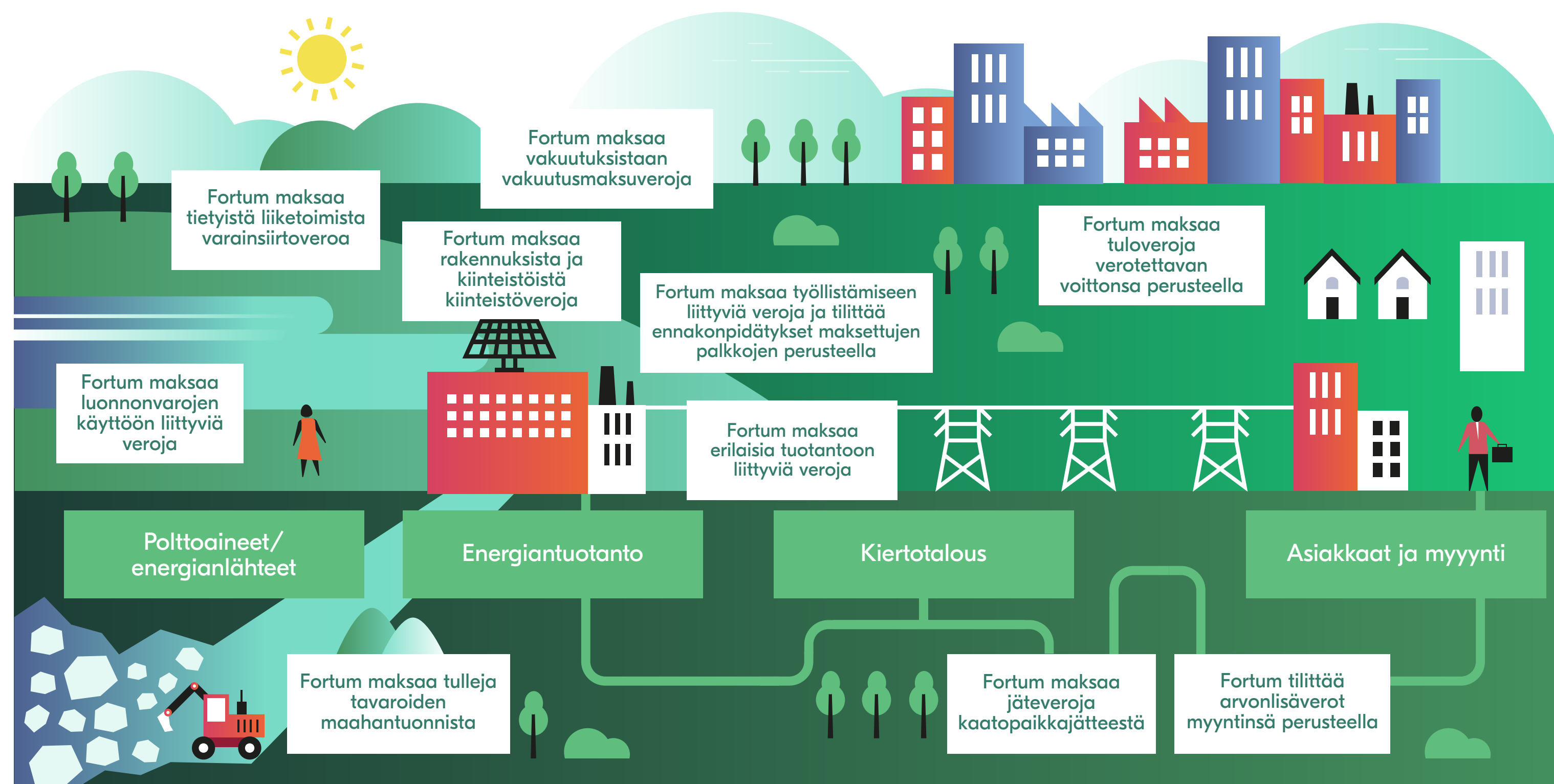
Fortum toimii yli 20 maassa. Liiketoimintamme perustuu pääasiassa paikallisten polttoaineiden ja energianlähteiden käyttöön, paikalliseen tuotantoon ja lämmön jakeluun sekä energian myymiseen paikallisille asiakkaille. Liiketoiminnan tuotto syntyy siten myös tyypillisesti paikallisesti ja vastaavasti verotkin maksetaan paikallisesti.

Verotus on aina seurausta liiketoiminnasta ja siihen liittyvät ratkaisut perustuvat sen vuoksi aina liiketoiminnan päätöksiin ja tarpeisiin. Kannattavuus on avaintekijä sille, paljonko tilikaudella syntyy maksettavia veroja ja miten verot jakautuvat. Meille tämä tarkoittaa, että pitkän elinkaaren investointimme, paikallisesti asetetut hintatasot ja rahoituksen tehokkuus vaikuttavat aina verotukseen. Meille on tärkeää, että pystymme tehokkaasti harjoittamaan ja rahoittamaan liiketoimintaamme, toteuttamaan pääomavaltaiset investointimme sekä hallitsemaan rahoitusriskejä kaikissa toimintamaissamme. Rahoitus luo perustan kaikille liiketoiminnoillemme ja on yksi kansainvälinen tekijä Fortumin verotuksellisessa profiilissa. Siksi toimintaympäristöjemme ennakoitavuus ja pysyvyys ovat meille tärkeitä.

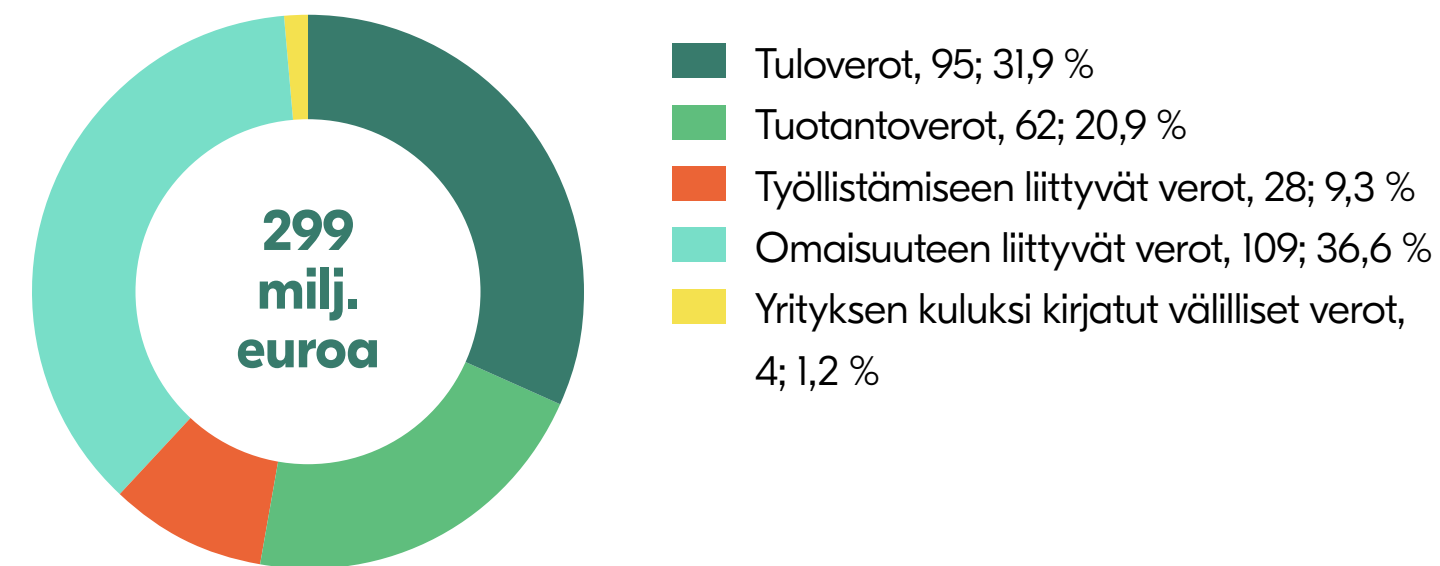
Fortumin maksamien verojen määrä ja luonne näkyvät kokonaisveron maksussa, joka vuonna 2018 oli 703 miljoonaa euroa (2017: 966 milj. euroa), josta 299 miljoonaa euroa (2017: 445 milj. euroa) oli maksettavia veroja ja 404 miljoonaa euroa (2017: 521 milj. euroa) tilitettäviä veroja. Suomi, Ruotsi ja Venäjä ovat suurimmat tuotantomaaamme. Vuonna 2018 tilikaudelta maksettavat verot olivat Suomessa 73 miljoonaa euroa (2017: 98 milj. euroa), Ruotsissa 78 miljoonaa euroa (2017: 246 milj. euroa) ja Venäjällä 75 miljoonaa euroa (2017: 38 milj. euroa).

Tilikaudelta maksettavat verot sisältävät tuloverot (ilman laskennallisia veroja), tuotantoverot, työllistämiseen liittyvät verot,

Verot kattavat koko arvoketjun

Maksettavat verot 2018, milj. euroa ja %

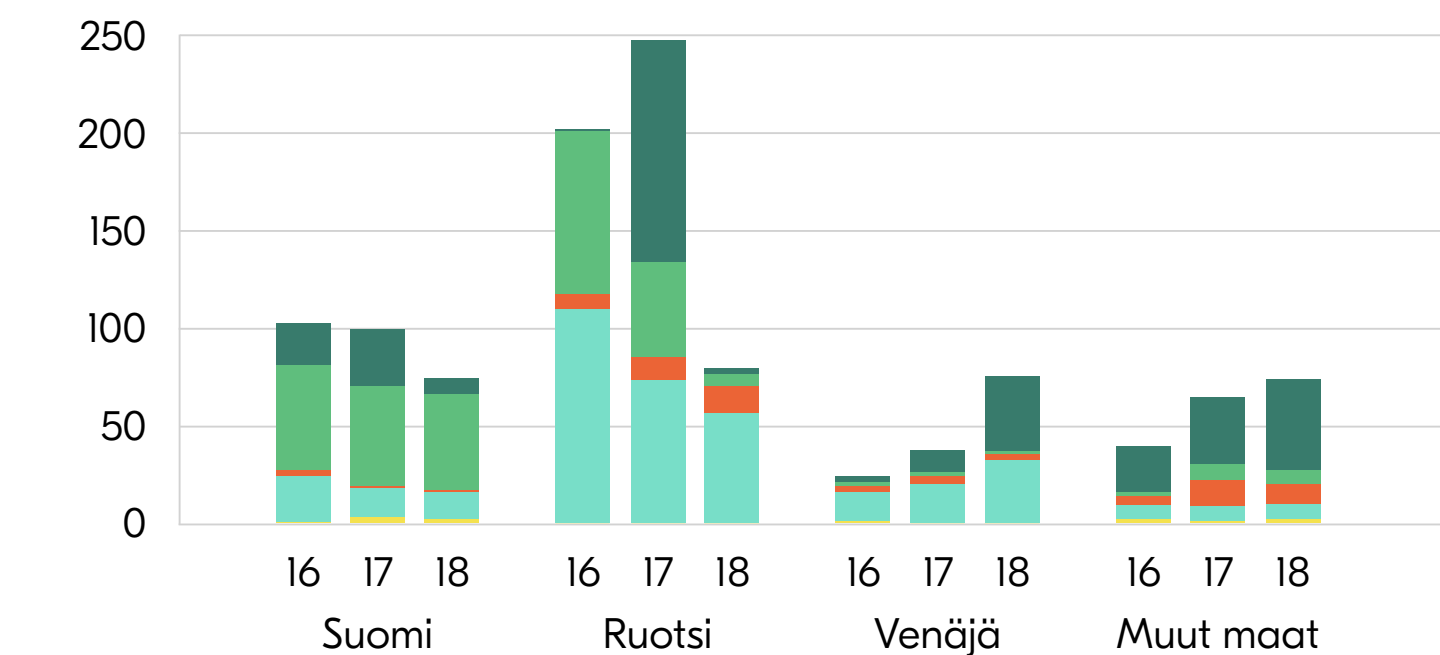
omaisuuteen liittyvät verot ja yrityksen kuluksi kirjatut välilliset verot. Tilikaudelta tilitettäviä veroja ovat arvonlisävero, palkoista perittävät ennakonpidätykset, asiakkailta perityt valmisteverot ja lähdeverot.

Tuloverot maksetaan verotettavasta voitosta. Fortum maksaa myös muita veroja, jotka perustuvat esimerkiksi polttoaineen käyttöön, jätteisiin, tuotantokapasiteettiin tai kiinteistön arvoon. Tulokseen perustumattomat verot muodostavat suurimman osan maksettavista veroistamme. Näin maksamiemme verojen määrä suhteessa tilinpäätöksen tulokseen (kokonaisverokanta) kasvaa, jos tuloksemme heikkenee.

Veroympäristö vuonna 2018

Toimintaympäristöön vaikuttivat maailmanlaajuiset makrotalouden ongelmat, trendit ja niihin liittyvät julkisen rahoituksen haasteet. Yksi trendeistä on OECD:n ja EU:n luomien verosäätöjen lisääntyminen. Uudet säännöt keskittyvät verotuksellisiin näkökohtiin, ja toimintaympäristö jää taustalle. Tämä on erityisen haasteellista pääomavaltaisille toimialoille. Korkeiden verovähennyskelpoisuuden rajoittaminen konsernin rahoituksessa on yksi esimerkki uusista säännöistä. Oman pääoman ehtoinen rahoitus on liiketoiminnassa kalliimpaa kuin velkarahoitus, ja uudet säännöt nostavat

Tilikaudelta maksettavat verot maittain, milj. euroa

Case | Heikkoa ennustettavuutta Ruotsissa

Fortum investoi kestäväan tuotantoon, ja nämä investoinnit on rahoitettava. Rahoitukseen ja etenkin konsernin sisäiseen rahoitukseen on kiinnitetty paljon huomiota, ja sitä on usein pidetty aggressiivisena verosuunnitteluna. Tämä on johtanut pikaisesti luonnosteltuun, epäselvään lainsäädäntöön. Veroviranomaiset ovat usein arvioineet rahoitusta kapean oikeudellisen tulkinnan pohjalta. Meille tämä tarkoittaa ennustettavuuden menetystä. Veroviranomaisten verotuspäätökset ovat johtaneet valitukseen vuodesta 2011 lähtien. Oikeusprosessi verovuosilta 2009–2012 on edelleen kesken. Oikeusprosessit verovuosilta 2013–2016 saatiin päätökseen vuoden 2018 lopulla. Päätökset olivat Fortumille myönteisiä: ne vahvistivat, että Fortumin rahoitus ei ole aggressiivista verosuunnittelua ja yhtiöllä on oikeus vähentää korkokulut. Verokohtelu ei ole tiedossa ennen investointeja, vaan se selviää vasta viisi vuotta verovuoden jälkeen ja yhdeksän tai kymmenen vuotta varsinaisen investointipäätöksen jälkeen.

Epävarmuus investointien verokohtelun suhteen voi jatkua kymmenen vuotta.

rahoituskustannuksia ja rajoittavat resursseja tehdä investointeja. Verotuksellisten ja liiketoiminnallisten tavoitteiden tasapaino häiriintyy.

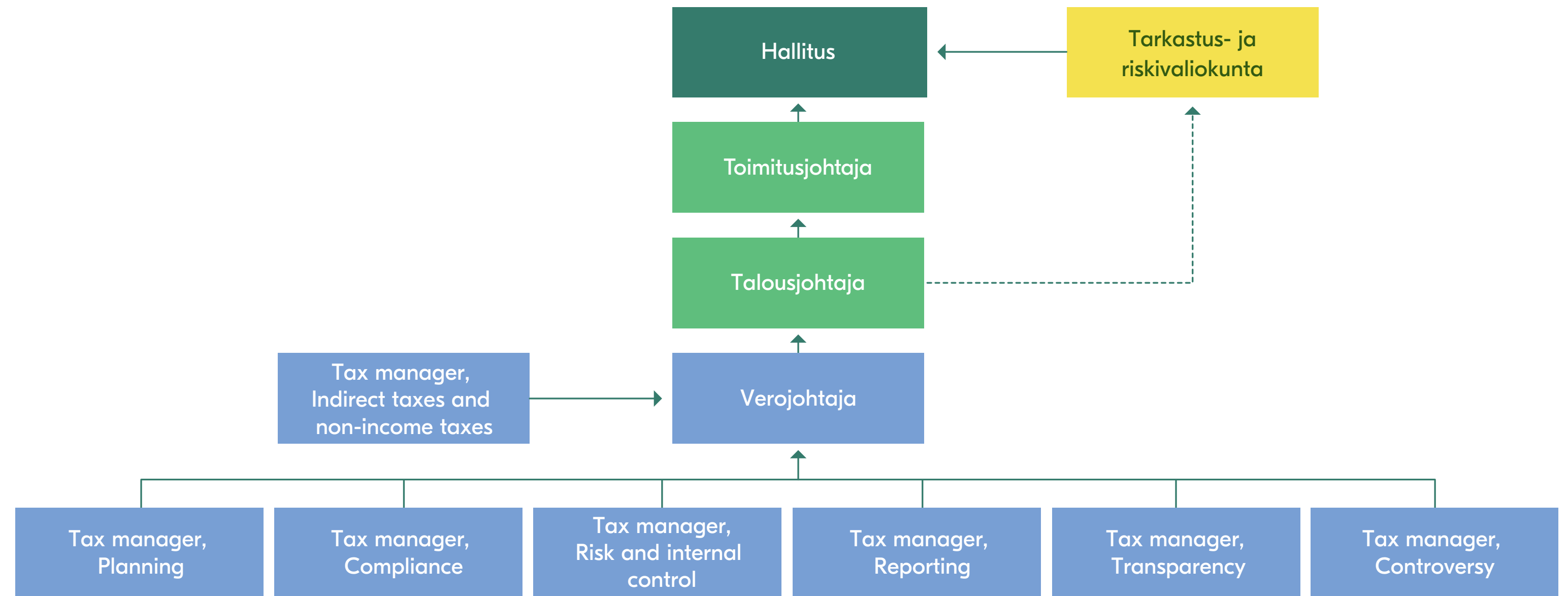
Vuosi 2018 voidaan osittain nähdä energiasektorin käännekohtana tuottojen kääntynyt kasvuun. Joissakin maissa etenkin tuotanto- ja kiinteistöveroja korotettiin edelleen, mutta Ruotsi jatkoi vesivoimalaitosten kiinteistöveron alentamista. Lisäksi ydinvoiman kapasiteettivero poistettiin Ruotsissa kokonaan. Ruotsissa tehdyt toimet olivat tervetulleita, koska niiden ansiosta verorasitus on jälleen kestävällä pohjalla.

Suuri poliittinen mielenkiinto veroja kohtaan ja huomion keskittyminen erityisesti aggressiiviseen verosuunnitteluun synnyttivät joukon uusia sääntöjä ja ehdotuksia, jotka liittyvät pääasiassa verotuloihin. Aggressiivisen verosuunnittelun hillitseminen on tärkeää, mutta jos yleinen mielenkiinto keskittyy vain siihen, normaalit liiketoiminnot ja liiketoimintatarpeet voivat jäädä huomiotta. Kestävässä verojärjestelmässä tulisi ottaa huomioon sekä valtion verotuloja koskevat että liiketoiminnalliset intressit ja niiden välinen tasapaino. Tässä EU:lla on merkittävä rooli.

Fortumin verotuksen toimintaperiaatteet

Fortum toimii energiasektorilla, jolle ovat ominaisia pääomavaltaiset pitkän aikavälin investoinnit. Pyrimme hallitsemaan verotustamme kestävästi, jotta voimme varmistaa investointien toteutumisen, toimintojen joustavuuden ja tehokkuuden sekä osakkeenomistajille maksettavat osingot.

Hallintomalli – Fortumin verotuksen toimintaperiaatteet ovat yhtiön hallituksen hyväksymiä ja ne on julkaistu Fortumin verkkosivuilla. Talousjohtaja vastaa verotuksen hallinnoinnista ja strategiasta. Talousjohtajalle raportoiva konsernin verojohtaja vastaa verotuksen toimintaperiaatteiden toimeenpanosta. Hän myös varmistaa, että toimintaperiaatteet ja niitä tukevat käytännöt ovat olemassa, ja että niitä ylläpidetään ja noudatetaan johdonmukaisesti kaikissa toimintamaissamme. Verojohtajan tukena on ammattitaitoinen konsernin verotiimi. Verojohtaja vastaa siitä, että konsernin verotiimillä on verotuksen toimintaperiaatteidemme toteutuksessa tarvittava kokemus ja asiantuntemus.

Hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunta seuraa säännöllisesti verotukseen liittyviä asioita, kuten verostrategiaa, oikeusprosesseja ja riskejä.

Arvioimme säännöllisesti vuoden aikana liiketoimintamme verotukseen liittyviä epävarmuustekijöitä ja raportoimme veroihin liittyvistä riskeistä sekä niiden hallinnasta ja todentamisesta tarkastus- ja riskivaliokunnalle sisäisen aikataulumme ja riskeihin liittyvän työmme mukaisesti. Esitämme toimintasuunnitelman riskien pienentämiseksi. Konsernin verotiimi hallinnoi verotukseen liittyviä epävarmuustekijöitä päämääränä liiketoimintojen verotuksen hyvä ennakoitavuus kaikissa toimintamaissamme.

Vuonna 2018 tunnistetut merkittävimmät epävarmuustekijät liittyivät verolainsäädännön muutoksiin ja ympäristöön, jolle tunnusomaista oli yhdenmukaisuuden puute sekä epätasapaino

kansallisten verotuksellisten ja yritysten liiketoimintaintressien välillä. Seurauksena oli ennustettavuuden heikentyminen sekä lisääntyneet verotusta koskevat säännösten noudattamiseen liittyvät ns. compliance -velvoitteet. Riskejä voidaan vähentää yksinkertaistamalla yhtiörakenteita, käymällä ennakoivia keskusteluja veroviranomaisen kanssa strategisista verokysymyksistä, lisäämällä läpinäkyvyyttä ja ottamalla käyttöön erilaisia teknisiä ratkaisuja verovelvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi. Olemme myös havainneet, että Suomen uusi välyhteisölainsäädäntö asettaa sellaisia vaatimuksia välyhteisötulon raportoinnille, ettei Fortum osakkaana pysty noudattamaan kaikkia näitä uusia compliance-velvoitteita sellaisten osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten osalta, joissa vähemmistöosakas saa pakottavasta lainsäädännöstä johtuen vain rajallisesti tietoja. Fortum on keskustellut

asiasta Suomen veroviranomaisten kanssa, ja ongelmaan etsitään yhdessä järkevää ratkaisua.

Fortumin toimintaohje (ns. code of conduct) on täysin sovellettavissa kaikkeen verotyöskentelyyn.

Verotusta koskevat compliance -velvoitteet – Meillä on yhdenmukainen prosessi, jolla varmistetaan verosäännösten noudattaminen toiminnoissamme sekä verojen asianmukainen ja oikea-aikainen maksaminen toimintamaissamme. Noudatamme olemassa olevia säädöksiä, kuten markkinaehtoista hinnoittelua sisäisissä transaktioissa (markkinaehtoperiaate). Tulkinnanvaraisissa asioissa käymme veroviranomaisten kanssa keskusteluja tai pyydämme asiantuntijoilta selvityksiä epäselviin laintulkintoihin. Kiinnitämme myös erityistä huomiota veroilmoitustemme oikeellisuuteen ja läpinäkyvyyteen sekä keskustelemme verotuksestamme veroviranomaisten kanssa.

Liiketoimintarakenne – Käytämme vain liiketoimintarakenteita, jotka perustuvat liiketoimintojen tarpeisiin, vastaavat tosiasiallisia liiketoimia ja jotka on paikallisesti resursoitu asianmukaisesti. Emme hae veroetuja keinotekoisien rakenteiden avulla.

Strategian ja osinkopolitiikan tukemiseksi Fortum pyrkii yhtiörakenteensa avulla hallitsemaan erilaisia taloudellisia riskejä, varmistamaan toimintojensa ja investointiensä luotettavan ja tehokkaan rahoituksen sekä turvaamaan emoyhtiön taloudellista asemaa ja osingonmaksukykyä osinkopolitiikan mukaisesti. Fortum-konsernin yhtiörakenne on suunniteltu suojaamaan Fortum Oyj:tä riskeiltä käyttäen holding- ja rahoitusyhtiöitä asianmukaisesti niissä EU-maissa, joissa toimintaympäristö on ennustettavin. Suomessa emoyhtiö omistaa suomalaiset yhtiömme. Ruotsin holdingyhtiö omistaa ruotsalaiset yhtiömme, ja Hollannin ja Irlannin holdingyhtiöt omistavat pääosin muissa toimintamaissamme olevat yhtiöt. Verot maksetaan omistusrakenteesta riippumatta siinä maassa, jossa tuoton perustana oleva toimintakin on.

Emme käytä verotuksen tason pienentämiseksi yhtiöitä, jotka sijaitsevat ”veroparatiiseissa” eli lainkäyttöalueilla, joilla yrityksiltä ei peritä lainkaan tuloveroa tai joilla verot ovat alhaiset. Raportoimme vuosittain verojalanjäljessämme ”veroparatiiseissa” sijaitsevat yhtiömme sekä niiden tarkoituksen ja verokohtelun. Emme myöskään

käytä hybridijärjestelyitä, instrumentteja tai keinotekoisia rakenteita verorasituksen pienentämiseksi.

Ulkoiset suhteet – Fortum käy keskustelua valtionhallinnon ja veroviranomaisten kanssa veropolitiikan ja -säännösten vaikutuksesta yhtiöön. Käymme keskustelua myös toimialaryhmien, EU-toimielinten ja muiden organisaatioiden kanssa edistääksemme meille merkityksellisten säännösten kehitystä. Jos havaitsemme haittavaikutuksia, jotka heikentävät kykyämme tehokkaaseen liike- ja investointitoimintaan, aloitamme vuoropuhelun ja selitämme asian viranomaisille.

Pyrimme tehokkaaseen yhteistyöhön viranomaisten kanssa olemassa olevien säännösten selkeyttämiseksi, jotta voimme vastata mahdollisiin haasteisiin oikea-aikaisesti ja välttää yllätykset.

Raportointi sidosryhmille – Fortum on sitoutunut varmistamaan veroraportoinnissaan, että sidosryhmämme voivat ymmärtää

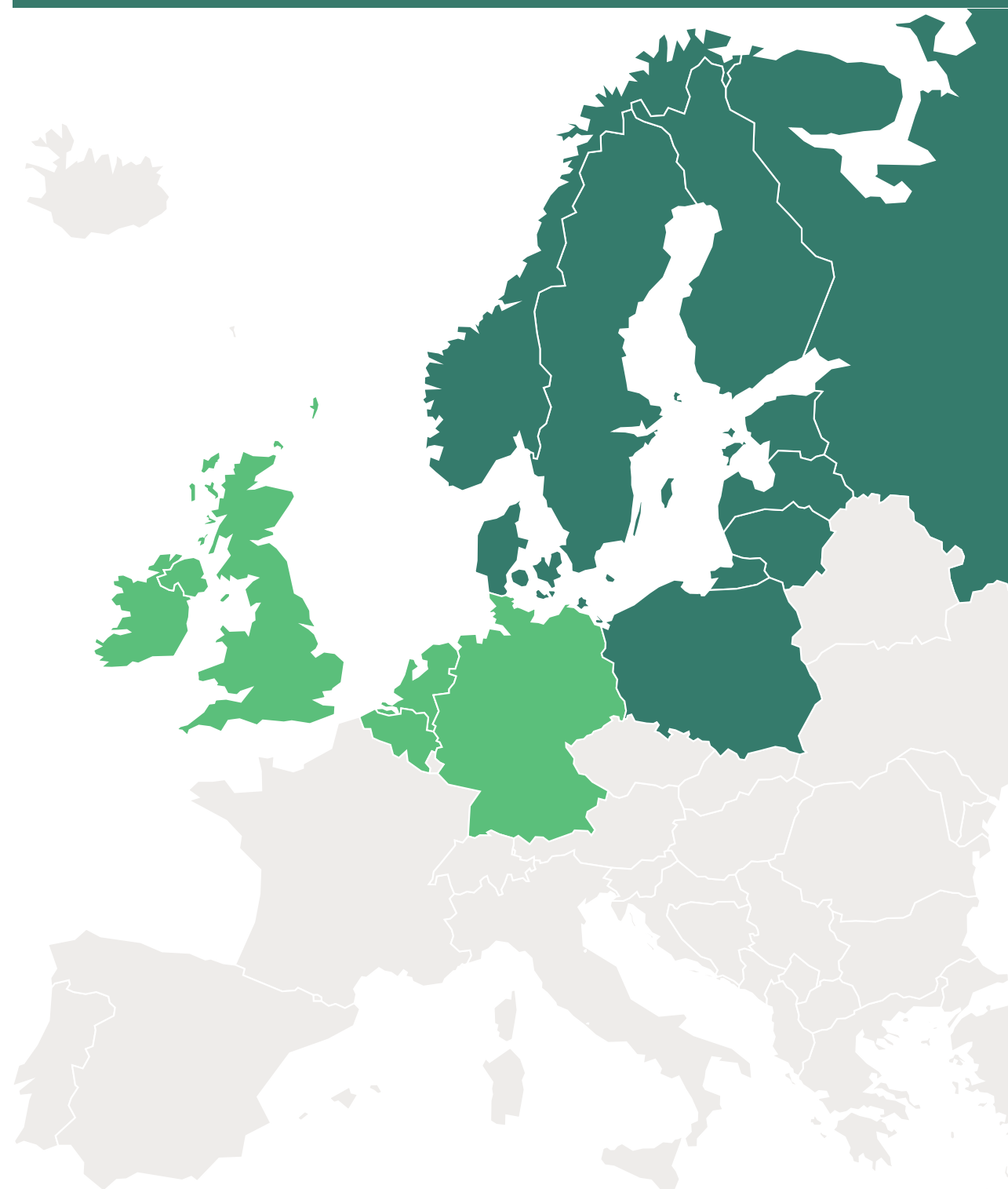
verotukselliseen asemaamme liittyvät tärkeät tekijät ja että raporttimme antama tieto on oleellista ja oikeaa.

Raportoimme veromme läpinäkyvästi osana taloudellista raportointiamme. Veroraportissamme on tietoa liiketoiminnastamme, maakohtaisesta verotuksestamme ja verotusta koskevista oikeusprosesseistamme. Käytämme olennaisuusrajaa veroraportointimme selkeyttämiseen.

Verotiimin palkitsemisjärjestelmä – Fortumin konsernin verotiimi kuuluu yhtiön normaalien palkitsemisjärjestelmien piiriin. Asetetut tavoitteet liittyvät prosessiparannuksiin ja operatiivisen toiminnan tukemiseen. Vuoden 2018 päätavoitteet olivat Uniper-kaupan tukeminen, riskien tunnistamisen kehittäminen ja verolaskentaan liittyvät kysymykset. Palkitseminen ei liity maksettavaan veroon tai tilitettäviin veroihin.

Case | Yritysostot ja omistusten uudelleenjärjestelyt

- Fortumin päätuotantomaat vuonna 2018: Suomi, Ruotsi, Tanska, Venäjä, Puola, Norja, Viro, Liettua ja Latvia.
- Muut Fortumin keskeiset maat: Intia, Irlanti, Saksa, Alankomaat, Iso-Britannia ja Belgia.

Fortum-konsernissa on useita aktiivisia holding- ja rahoitusyhtiöitä. Niiden tarkoituksena on suojata emoyhtiötä tytäryhtiöihin ja liiketoimintaan tehtyjen investointien taloudellisilta riskeiltä ja ylläpitää Fortumin kykyä noudattaa osinkopolitiikkaansa.

Kesäkuussa 2018 Fortum sai päätökseen vapaaehtoisen julkisen ostotarjouksensa Uniper SE:n osakkeista. Ostotarjouksen yhteydessä Fortum hankki 47,12 % Uniper SE:n kaikista osakkeista ja äänistä. Uniper-kauppa on Fortumin historian suurin yritysosto. Hankinnan laajuuden vuoksi oli ratkaisevan tärkeää kiinnittää erityistä huomiota yrityskaupan rakenteeseen sekä investointiin liittyvien riskien hallintaan. Holding- ja rahoitusjärjestelyt olivat tässä mielessä erityisen tärkeitä. Holdingyhtiöiden osakeomistuksella emoyhtiö Fortum Oyj voidaan suojata tehokkaasti näiltä riskeiltä. Samalla voidaan ylläpitää osinkotuottojen verovapautta. Omistamalla Uniperin osakkeet saksalaisen ja irlantilaisien holdingyhtiöiden kautta luotiin riskienhallintaa ja tehokas osinkoreitti Fortum Oyj:lle.

Velkarasituksen lopullinen kohdistaminen saksalaiselle ja irlantilaisille holdingyhtiöille on esimerkki Fortum Oyj:n suojaamisesta riskeiltä. Se paransi Fortum Oyj:n taloudellista asemaa. Sekä korot että oman pääoman osuus on asetettu markkinaehtoperiaatteen mukaan. Yksityiskohtaisempaa tietoa on saatavissa julkisen [ostotarjouksen asiakirjoissa](#).

Kuten muissakin merkittävässä investoinneissa johtoryhmä ja hallitus ottivat verotuskysymykset huomioon yhtenä investointipäätökseen vaikuttavana tekijänä.

Miksi Fortumilla on erillisiä rahoitus- ja holdingyhtiöitä? Miksi Fortum ei rahoita ja omista toimintoja suoraan emoyhtiö Fortum Oyj:stä?

Fortumilla on oltava yhtiörakenne, joka on riittävän joustava kestäämään negatiivisia vaikutuksia. Rahoitus- ja holdingyhtiöt vastaavat itsenäisesti omiin toimintoihinsa liittyvistä riskeistä ja suojaavat siten emoyhtiö Fortum Oyj:n jakokelpoisia varoja, koska rahoitustoimista ja muista

negatiivisista tapahtumista johtuvat tappiot kirjataan pääasiassa holding- ja rahoitusyhtiöille.

Miten Fortumin rahoitusyksiköitä verotetaan?

Kukin rahoitusyhtiö maksaa rahoitustoimista saamistaan voitoista veroja normaalien paikallisten vaatimusten ja sääntöjen mukaan. Korkotulo on rahoitusyhtiöllemme verotettavaa tuloa. Alankomaissa voittoa verotetaan 25 prosenttia ja Irlannissa 12,5 prosenttia. Rahoitusyhtiöt jakavat osan voitoistaan Fortum Oyj:lle.

Miksi Fortumilla on rahoitusyhtiö Irlannissa, vaikka siellä ei ole muuta toimintaa?

Irlannilla on rahoitus- ja holdingtoimintaa koskeva vakaa ja ennakoitava lainsäädäntö. Irlannissa on myös edullinen 12,5 prosentin lakisääteinen verokanta.

Miten rahoitustoimintoja hallitaan?

Kullakin rahoitusyhtiöllä on oma paikallinen henkilöstönsä, joka pystyy huolehtimaan rahoitustoiminnoista. Fortumin rahoitusyhtiöllä on omat toimipisteet toiminnoilleen. Jokainen rahoitusyhtiö vastaa omista riskeistään itsenäisesti riippumatta muista konsernin yhtiöistä ja muista liiketoimista. Rahoitusyhtiöt rahoittavat kaupallisia rahoitustarpeitamme, kuten yritysostoja ja investointeja pääomavaltaiseen sähkön ja lämmön tuotantoon.

Miksi Uniper hankittiin Irlannin kautta?

Uniperin omistaminen Irlannin kautta on tehokas tapa pienentää riskejä, koska rahoituskulut ja alaskirjauksiin liittyvät riskit kohdistuvat käytännössä pääasiassa Fortum Finance Ireland DAC -yhtiöön eivätkä Fortum Oyj:hin. Lisäksi valittu järjestely on verotuksellisesti tehokas, mikä varmistaa omistaja-arvon. Näin ollen Fortum Oyj voi toteuttaa osinkopolitiikkaansa turvallisesti paremman tuloksen ja pienempien riskien ansiosta. Osinkojen verotuskohtelu on kuitenkin neutraalia Uniperin omistusrakenteesta riippumatta.

Verotiedot tilinpäätöksen liitetiedoissa

Fortum julkaisee verotietoja osana tilinpäätöstään. Tilinpäätöksen liitetiedoissa eritellään tuloslaskelman veroja sekä taseen laskennallisia verosaatavia ja -velkoja. Alla on esitetty merkittävimmät kohdat tilinpäätöksen veroliitetiedoista ja selvitykset joidenkin lukujen perusteista. Lisätietoja on konsernitilinpäätöksen [liitetiedossa 13](#) (Tuloverot) ja [liitetiedossa 28](#) (Laskennalliset verot).

Efektiivinen tuloverokanta tuloslaskelman mukaan oli 17,5 % (2017: 20,6 %). Tuloslaskelman verokantaan vaikuttaa aina se, että osuus osakkuus- ja yhteisyritysten voitosta lasketaan verojen jälkeen. Muita efektiiviseen tuloverokantaan vaikuttavia merkittäviä eriä ovat kertaluonteiset verovapaat myyntivoitot ja -tappiot, verokannan muutokset ja merkittävät kertaluonteiset verovaikutukset.

Julkaisemme vertailukelpoisen efektiivisen tuloverokannan, jotta voimme paremmin kuvata konsernin veroasemaa, kun vertailemme

Verotuksen keskeiset tunnusluvut, %

	2018	2017	2016
Efektiivinen tuloverokanta	17,5 %	20,6 %	15,2 %
Painotettu tuloverokanta	19,4 %	21,7 %	20,2 %
Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta	22,0 %	18,8 %	20,0 %
Kokonaisverokanta	24,0 %	32,5 %	40,0 %
Vertailukelpoinen kokonaisverokanta	27,0 %	48,1 %	47,5 %

viimeisintä tilikautta aikaisempiin tilikausiin. Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta ei sisällä vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Vuoden 2018 vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta oli 22,0 % (2017: 18,8 %). Alla olevasta taulukosta käy ilmi, miksi konsernin tuloksesta ennen veroja muodostuva verokanta eroaa Suomen

nimellisestä verokannasta. Tuloksesta ennen veroja on vähennetty osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tulos sekä verovapaat myyntivoitot tai -tappiot niin kuin ne on esitetty tuloslaskelmassa ilman verokannan muutoksia ja merkittäviä kertaluonteisia verovaikutuksia.

Efektiivinen tuloverokanta ja vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta perustuvat tuloslaskelmaan kirjattuun tuloveroon, johon sisältyy laskennallisten verojen muutos. Kun voitto ennen veroja on lähellä nolaa tai negatiivinen, kokonaisverokanta ei anna oikeaa kuvaa verotaakasta.

Laskennalliset verot taseessa

Laskennalliset verot kuvaavat kulujen kirjanpidollisen ja verotuksellisen ajallisen käsittelyn eroja. Nämä ajoituserot muodostavat laskennalliset verosaamiset ja verovelat, joista Fortumille merkittävimmät on selvitetty alla.

Tuloverokanta

milj. euroa	2018	%	2017	%	2016	%
Tulos ennen veroja	1 040		1 111		595	
Osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksesta	-38		-148		-131	
Verovapaat myyntivoitot ja -tappiot	-100		-323		-13	
Tulos ennen veroja ilman osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten voittoja ja verottomia myyntivoittoja tai -tappioita	901		641		451	
Tuloverot Suomen nimellisellä verokannalla	-180	20,0 %	-128	20,0 %	-90	20,0 %
Suomen ja ulkomaisten verokantojen ja -säännösten erot	2	-0,2 %	21	-3,2 %	21	-4,6 %
Verovapaat tuloerät	1	-0,1 %	0	-0,0 %	0	-
Verotuksessa vähennyskelvottomat kulut	-13	1,5 %	-3	0,4 %	-5	1,1 %
Verotappioiden laskennallisten verojen uudelleenarviointi	10	-1,1 %	-2	0,2 %	-6	1,4 %
Edellisiin tilikausiin perustuva verojen korjaus	0	-	-2	0,4 %	-2	0,4 %
Osingonjakoon liittyvät verot	-14	1,6 %	-10	1,6 %	-8	1,8 %
Muut erät	-3	0,3 %	3	-0,5 %	0	0,0 %
Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta	-198	22,0 %	-121	18,8 %	-90	20,0 %
Verokannan muutokset	17		6		0	
Muut merkittävät kertaverovaikutukset	0		-115		0	
Tuloverokanta	-181		-229		-90	

milj. euroa	1.1.2018	Muutos 2018	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet	-101	-5	-106
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-806	18	-788
Eläkevelvoitteet	21	-2	20
Varaukset	7	-22	-15
Johdannaisinstrumentit	35	133	169
Vahvistetut tappiot ja käyttämättömät hyvitykset	116	-46	70
Muut erät	-20	19	-1
Laskennalliset verovelat netto	-747	96	-651

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos vuonna 2018 johtui pääasiassa muutoksista muihin laajan tuloksen eriin kirjatuihin johdannaisinstrumenteissa. Laskennallinen verosaaminen liittyen verotuksessa vahvistettuihin tappioihin laski vuonna 2018 pääasiassa koska aiemmin vahvistettuja tappioita käytettiin Venäjällä ja Ruotsissa.

Case | Verotappiot ja tuloverojen maksamisen ajoitus

Jos yrityksen tulot ovat kuluja pienemmät, syntyy verotappioita, joita yritys ei voi hyödyntää samalla tilikaudella. Tappiot voidaan siirtää eteenpäin ja käyttää myöhemmin pienentämään verotettavaa tuloa. Konkreettinen esimerkki verotappioista on Alankomaiden rahoitustoimintojen tappiollisuus vuonna 2017 korkomarginaalien laskun ja lainasalkun taloudellisten riskien kertaluonteisen realisoitumisen seurauksena. Tästä syntyneet merkittävät tappiot voidaan hyödyntää vasta sitten, kun Alankomaiden liiketoiminta on taas voitollisia.

Koska veroja ei makseta takaisin verotappioiden yhteydessä, verotappioista syntyy yritykselle saatava. Tämä saatava kirjataan taseeseen laskennallisena verosaamisena (tai laskennallisen verovelan pienennyksenä). Niinä vuosina, kun yhtiöllä on verotettavaa tuloa, se voi käyttää edellisten vuosien verotappioita pienentämään kyseessä olevan vuoden verotettavaa tuloa, jolloin maksettavan tuloveron määrä pienenee. Pääomavaltaisella alalla toimivan Fortumin panosta yhteiskunnan verotuloihin olisi käsiteltävä useamman kuin vain yhden vuoden osalta.

Fortumin verotuksen keskeiset tunnusluvut ja maakohtainen verotus

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston valtio-omisteisille yhtiöille vuodelle 2018 antaman ohjeistuksen mukaisesti Fortum on valinnut raportoitavaksi verotuksen tunnusluvut, jotka kuvaavat toimialan luonnetta ja siihen kohdistuvaa verotusta. Koska toimintamme

on pääomavaltaista ja investointien elinkaari on pitkä, nettovarallisuus kuvaa parhaiten arvonluontiamme jokaisessa maassa. Liiketoimintamme ei ole työvoimavaltaista eikä liikevaihto myöskään anna parasta kuvaa arvonmuodostuksen perusteista. Siksi esitämme alla olevassa taulukossa toiminnassa käytettävät varat sekä tilikaudelta maksettavat verot ja tilikaudelta tilitettävät verot yhdentoista merkittävimmän maan osalta.

Varmistaaksemme arvonmuodostuksen ymmärrettävyyden ilmoitamme korkoa tuottavat lainasaamiset, koska rahoitus on olennaista liiketoimintojemme menestykselle. Mielestämme tämä on ratkaiseva tekijä liiketoimintojemme arvonluonnissa.

Toimintamaat

milj. euroa	Suomi			Ruotsi			Venäjä			Puola			Viro			Norja		
	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016
Tilikaudelta maksettavat verot																		
Tuloverot	8	29	21	3	113	1	38	11	3	6	9	4	2	1	1	16	1	0
Tuotantoverot ¹⁾	49	51	54	6	48	83	2	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Työllistämiseen liittyvät verot	1	1	3	14	12	8	3	4	3	1	1	1	1	1	1	5	9	0
Omaisuuuteen liittyvät verot	14	15	23	56	73	109	32	20	15	6	6	6	0	0	0	2	2	0
Kuluksi kirjatut välilliset verot	2	3	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	73	98	101	78	246	201	75	38	23	13	17	12	3	3	2	23	12	0
Toiminnassa käytetyt varat ²⁾	4 589	3 882	3 958	4 202	4 304	4 341	2 408	2 812	2 967	645	559	513	195	193	196	1 622	1 533	27
Korolliset lainasaamiset ^{2) 3)}	2 932	549	522	742	779	860	0	0	0	13	3	2	0	0	0	1	28	0
Henkilöstön lukumäärä	2 238	2 165	2 029	981	968	724	2 941	3 494	3 745	754	827	894	203	207	201	667	654	43
Efektiiivinen tuloverokanta	22,7 %	23,4 %	34,5 %	19,3 %	61,3 %	-20,9 %	18,7 %	20,1 %	19,1 %	37,9 %	71,7 %	15,0 %	16,9 %	13,7 %	28,1 %	5,2 %	-0,7 %	0,0 %
Kokonaisverokanta	41,0 %	67,6 %	72,6 %	16,6 %	66,0 %	81,8 %	25,3 %	12,7 %	10,5 %	57,6 %	88,4 %	34,8 %	11,7 %	11,9 %	18,2 %	51,5 %	3,0 %	0,8 %
Tilikaudelta tilitettävät verot																		
Arvonlisäverot, netto	14	1	13	5	7	0	87	76	48	0	0	18	5	5	5	102	56	0
Arvonlisäverot, myynnit	459	323	351	310	325	292	281	290	240	154	129	105	20	19	18	238	109	12
Arvonlisäverot, hankinnat	444	322	338	305	317	309	194	215	192	155	131	87	15	13	13	135	52	14
Palkoista perittävät ennakonpidätykset	44	44	42	17	18	12	7	8	7	4	3	3	2	2	2	15	7	1
Valmisteverot	1	1	4	24	208	152	0	0	0	1	3	2	0	0	0	0	0	0
Lähdeverot	54	55	53	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	113	101	112	46	233	165	94	84	55	5	7	23	7	8	7	117	64	1

1) Omaisuuteen liittyvät verot Suomessa 2016 sisältävät 9 miljoonaa euroa varainsiirtoveroa (osakkeiden ja kiinteistöjen vero ja siirto).

2) Konsernin sisäiset eliminoinnit maiden välillä eivät sisälly taulukon lukuihin.

3) Sisältää käteisvakuudet.

milj. euroa	Tanska			Alankomaat			Irlanti			Belgia			Saksa			Muut maat		
	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016
Tilikaudelta maksettavat verot																		
Tuloverot	2	2	1	8	-8	8	9	10	4	4	18	6	0	0	0	0	1	0
Tuotantoverot ⁽¹⁾	6	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Työllistämiseen liittyvät verot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Omaisuuheen liittyvät verot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuluksi kirjatut välilliset verot	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Yhteensä	8	8	2	7	-8	9	9	10	4	4	19	6	2	1	1	2	2	2
Toiminnassa käytetyt varat ⁽²⁾	119	125	131	14	16	8	53	68	0	0	0	0	24	0	0	203	384	293
Korolliset lainasaamiset ⁽²⁾⁽³⁾	0	0	11	6 423	6 715	9 442	10 445	9 558	9 827	1 040	1 573	2 069	0	0	6	31	44	45
Henkilöstön lukumäärä	178	178	181	8	8	10	4	3	2	2	2	2	56	35	35	254	244	242
Efektiivinen tuloverokanta	54,5 %	24,4 %	-19,1 %	73,9 %	18,9 %	46,7 %	7,6 %	13,0 %	1,6 %	-12,5 %	13,2 %	24,8 %	5,2 %	36,1 %	30,9 %	19,8 %	N/A	208,9 %
Kokonaisverokanta	117,0 %	99,3 %	74,5 %	60,1 %	5,9 %	31,8 %	6,2 %	9,3 %	3,8 %	13,3 %	13,6 %	9,8 %	N/A	59,7 %	90,2 %	20,9 %	109,2 %	51,4 %
Tilikaudelta tilitettävät verot																		
Arvonlisäverot, netto	5	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	6	5	7
Arvonlisäverot, myynnit	12	13	5	2	3	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	15	12	14
Arvonlisäverot, hankinnat	8	6	2	2	3	1	1	12	0	0	0	0	0	0	0	9	7	7
Palkoista perittävät ennakonpidätykset	4	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	2
Valmisteverot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lähdeverot	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	9	14	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	10	8	9

1) Omaisuuteen liittyvät verot Suomessa 2016 sisältävät 9 miljoonaa euroa varainsiirtoveroa (osakkeiden ja kiinteistöjen vero ja siirto).

2) Konsernin sisäiset eliminoinnit maiden välillä eivät sisälly taulukon lukuihin.

3) Sisältää käteisvakuudet.

Maakohtaiset kommentit

Suomi: Sekä voitto että liiketoiminnan verotettava tulos olivat 2018 matalia ja täten tuloverokin jäi matalaksi. Verotettavaan tulokseen vaikuttivat mm. pääasiassa kirjanpito- ja verokäsittelyn ajoituserot sekä yhden Nasdaq Commodities -selvitysyrityksen jäsenen position sulkemisesta aiheutunut kertaluonteinen tappio.

Ruotsi: Ruotsin kannattavuus nousi vuonna 2018. Omaisuuteen ja tuotantoon liittyvien verojen taso laski, koska Ruotsin parlamentti päätti 2017 laskea asteittain näitä veroja. Päätöksellä oli positiivinen vaikutus sekä kannattavuuteen että kokonaisveroasteeseen vuonna 2018.

Venäjä: Omaisuusverot nousivat verokannan muutosten ja veropohjan kasvun myötä. Vuodesta 2018 lähtien myös irtain omaisuus lasketaan kiinteistöveron veropohjaan.

Puola: Uusi tuloverolainsäädäntö on johtanut vähennyskelvottomien kulujen kasvuun. Tästä seuraa verokantojen kasvu.

Viro: Yhtiön jakamattomat voitot ovat verovapaita. Voittojen verotusta lykätään, kunnes voitot maksetaan osinkoina.

Norja: Norjan kannattavuuden kasvu vuonna 2018 lisäsi tuloveron määrää. Fortum teki Hafslund-omistusjärjestelyn elokuussa 2017. Ennen järjestelyä Hafslund oli osakkuusyhtiö, millä oli vaikutus efektiiviseen veroasteeseen. Vuodesta 2018 vaikutus oli kokovuotinen.

Tanska: Pääasiassa heikko kannattavuus ja korkeat muut kuin tuloverot vaikuttivat Tanskan verokantoihin.

Alankomaat: Tilikaudella 2018 maksettavat verot sisältävät saaduista osingoista lähteellä maksettua lähdeveroa. Myyntivoitot ja osingot ovat verovapaita, kun taas rahoitukseen liittyvät tulot verotetaan normaalisti. Alankomaiden rahoitustoiminta oli tappiollista vuonna 2017, mutta vuonna 2018 tulos oli lievästi voitollinen. Tappio voidaan siirtää tuleville vuosille ja tasata tulevaisuudessa syntyvien voittojen kanssa.

Irlanti: Efektiivistä veroastetta pienensi iso kertaluonteinen verovapaa myyntivoitto, joka syntyi kun Fortumin omistama 10 %:n osuus Hafslund

Produksjon AS -yhtiöstä myytiin. Rahoitustoiminnasta syntyvää tuloa verotetaan normaalin 12,5 %:n verokannan mukaisesti.

Belgia: Nimellinen verokanta laski vuonna 2018 ja oman pääoman laskennallinen korkovähennys (NID-vähennys, notional interest deduction) poistettiin.

Saksa: Fortum osti yhteensä 49,99 % Uniper SE:stä vuonna 2018. Uniperin tulos verojen jälkeen kirjataan osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta. Uniperin maksamat verot eivät sisälly Fortumin maksettaviin veroihin normaalin kirjanpitokäytännön mukaisesti.

Muut maat: Luxemburgin toiminta lopetettiin 2018.

Muut maksut yhteiskunnalle

Maksettavien ja tilitettävien verojen lisäksi maksamme yhteiskunnalle muita pakollisia veroluonteisia maksuja, jotka eivät ole korvausta saaduista tavaroista tai palveluista. Esimerkiksi vuonna 2018 maksoimme 43 miljoonaa euroa (2017: 43 milj. euroa) työnantajan lakisääteisiä eläkemaksuja.

Olemme myös merkittävä osingonmaksaja. Fortumin hallitus esittää vuoden 2019 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuonna 2019 maksettaisiin osinkoa 977 miljoonaa euroa (2018: 977 milj. euroa). Suomen valtion osuus tästä olisi noin 496 (496) miljoonaa euroa.

Käynnissä olevat verovalitukset

Fortumissa oli vuonna 2018 verotarkastuksia. Näiden ja aiempien tarkastusten perusteella Fortum on saanut tuloverotusta koskevia jälkiveropäätöksiä Ruotsissa vuosilta 2009–2015 ja Belgiassa vuosilta 2008–2012.

Fortum on valittanut kaikista saamistaan jälkiveropäätöksistä.

Korkokulujen verotuskohteluun on kiinnitetty viime vuosina paljon huomiota sekä paikallisesti että kansainvälisesti. Tämä on johtanut epävarmuuteen korkojen asianmukaisen verotuskohtelun määrittämisessä jopa perinteisissä liiketoiminnoissa ja investoinneissa.

Nämä epäselvät ja muuttuvat säännöt sekä entistäkin epäselvemmät tulkinnat ja verotuskohtelua koskevien ennakkopäätösten puute nostavat

jälkiveropäätösten ja kalliiden riitaprosessien todennäköisyyttä. Näin on käynyt varsinkin Ruotsissa kymmenen viime vuoden aikana.

Ruotsissa Fortum sai Tukholman valitustuomioistuimelta lokakuussa 2018 päätöksen, joka koskee vuoden 2013 tuloverotuksen jälkiveropäätöstä. Päätös oli Fortumille myönteinen. Valitustuomioistuin katsoi, että lainoitusjärjestelyille oli riittävät liiketoiminnalliset perusteet ja hyväksyi yhtiön valituksen. Hallinto-oikeus antoi marraskuussa 2018 Fortumille myönteisen päätöksen myös vuosien 2014 ja 2015 tapauksista.

Tämän päätöksen vastaisesti Ruotsin korkein hallinto-oikeus päätti maaliskuussa 2018 olla myöntämättä Fortumille valituslupaa tilikausien 2009–2012 verotuksen korkovähennyksistä samojen rahoitustarpeiden osalta. Siten hallinto-oikeuden kesäkuussa 2017 tekemä epäsuotuisa päätös jää voimaan.

Ruotsi on esimerkki siitä, miten lainsäädännön epäselvyys ja verosäännösten tulkintojen muutokset voivat aiheuttaa pitkän viivästyksen transaktion ajankohdan ja sen ajankohdan välillä, kun transaktion verokäsittely saadaan selvitettyä veroviranomaisen kanssa.

Fortum sai Tukholman valitustuomioistuimelta kesäkuussa 2018 kielteisen päätöksen, joka koski vesivoimaloiden kiinteistövero Ruotsissa vuosilta 2009–2014. Päätöksen mukaan vesivoiman kiinteistövero (joka on korkeampi kuin muiden sähköntuotannon lajien kiinteistövero) ei ole laitonta valtioneuvoston päätöksen (eli verolaki on EU-lainsäädännön vastainen), ja kiinteistövero ei ole 0,5 % kiinteistön verotusarvosta. Kiistanalainen määrä viideltä vuodelta oli 50 miljoonaa euroa. Päätös on hallinto-oikeuden aiemman päätöksen vastainen. Fortumille ei myönnetty marraskuussa 2018 valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Belgiassa ei oikeudellisten analyysien perusteella kirjattu varausta tilinpäätökseen vuosien 2008–2012 verotarkastusten osalta.

Lisätietoja on konsernitilinpäätöksen [liitetiedossa 37](#) Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt.

Tiedot veroparatiiseiksi katsottuihin maihin rekisteröidyistä yrityksistä

EU, OECD ja Global Forum ovat julkaisseet mustan listan veroparatiiseiksi katsomistaan maista. Fortumilla on vakuutusteknisistä syistä kokonaan omistettu captive-vakuutusyhtiö Guernseyllä. Lisäksi meillä on osuus Nature Elements Asia Renewable Energy and Cleantech Fund L.P. -rahastosta Cayman-saarilla. Rahasto investoi tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Tuotot molemmista yhtiöistä verotetaan normaaliin tapaan Suomessa. Näistä toiminnoista maksettavat verot olivat 314 tuhatta euroa vuonna 2018.

Fortumin toiminta on kansainvälistä, ja siksi kansainväliset rahoitustoimintomme sijaitsevat EU-maissa, joiden toimintaympäristö on vakaa ja verotus ennakoitavaa. Meillä on rahoitus- ja leasingyhtiöitä Irlannissa, Alankomaissa ja Belgiassa. Viimeaikaisessa keskustelussa myös Alankomaat ja Irlanti on mainittu veroparatiiseina. Maksamme veroja jokaisessa toimintamaassamme paikallisten säännösten ja normaalien verokantojen mukaisesti: Alankomaissa 25 %, Belgiassa 29,58 % ja Irlannissa 12,5 %. Maakohtainen luettelo Fortumin tytäryhtiöistä segmenteittäin on konsernitilinpäätöksen [liitetiedossa 40](#) Tytäryritykset segmenteittäin.

Fortumin verojalanjälki – tärkeimmät käsitteet

Nimi	Määritelmä
Tuloverot	Kaikki verot, jotka perustuvat yhtiön verotettavaan voittoon sekä tilapäisiin eroihin kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välillä IFRS-standardin IAS12 mukaisesti.
Kauden vero	Yrityksen tulovero, joka perustuu tilikauden verotettavaan voittoon IFRS-standardin IAS12 mukaisesti.
Laskennallinen vero	Yrityksen tulovero, joka perustuu tilapäisiin eroihin kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välillä IFRS-standardin IAS12 mukaisesti.
Efektiivinen tuloverokanta	Tuloverot / Voitto ennen veroja
Vertailukelpoinen efektiivinen tuloverokanta	Tuloverot – verokannan muutosten vaikutukset ja merkittävät kertavaikutteiset veroerät / Voitto ennen veroja ilman osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten voittoja ja verottomia myyntivoittoja tai -tappioita.
Painotettu keskimääräinen tuloverokanta	Yhteenlaskettu summa jokaisen konsernin toimintamaan suhteellisesti painotetusta osuudesta tuloksesta ennen veroja kerrottuna kyseisen maan nimellisellä verokannalla.
Konserni / Fortum-konserni	Fortum Oyj tytäryhtiöineen ja Fortum-konserniin sidoksissa olevat yhtiöt ja yhteisyritykset.
Välillinen vero	Vero, jonka luonnollisen tai juridisen henkilön on maksettava julkishallinnolle toisen luonnollisen tai juridisen henkilön puolesta.
Tulos ennen veroja	Tilinpäätökseen kirjattu voitto ennen yrityksen maksamien tuloverojen vähentämistä.
Vero	Rahamäärä, joka on lain tai sopimuksen nojalla maksettava julkishallinnolle ilman, että siitä saadaan vastikkeeksi palvelua, ja joka on esimerkiksi yrityksen tuloveroa, tuotantoveroa, kiinteistöveroa, työnantajaveroa, arvonlisäveroa, varainsiirtoveroa tai muuta pakollista maksua.
Tilikaudelta maksettavat verot	Verot, jotka yhtiön on maksettava tilikaudelta julkishallinnolle suoraan tai välillisesti yhtiön omasta puolesta. Tilikaudelta maksettavat verot sisältävät yhtiön tuloveron (ilman laskennallisia veroja) lisäksi tuotantoverot, työllistämiseen liittyvät verot, omaisuuteen liittyvät verot ja yrityksen kuluksi kirjatut välilliset verot. Tuotantoveroja ovat myös osakkuusyhtiöiltä ostetun sähkön hintaan sisältyvät verot.
Tilikaudelta tilitettävät verot	Vero, joka yhtiön on maksettava julkishallinnolle toisen luonnollisen tai juridisen henkilön puolesta. Tilitettävät verot sisältävät arvonlisäveron, sähkön hinnassa asiakkailta perittävät valmisteverot, palkoista perittävät ennakonpidätykset ja lähdeverot.
Kokonaisverokanta	Maksettavat verot / Voitto ennen veroja lisättynä liikevoittoa rasittavilla veroilla.
Vertailukelpoinen kokonaisverokanta	Maksettavat verot / Voitto ennen veroja lisättynä liikevoittoa rasittavilla veroilla ja vähennettynä osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten voitoilla sekä verovapailla myyntivoitoilla tai -tappioilla
Muut maksut yhteiskunnalle ja yhteiskunnalta	Muut pakolliset veronluonteiset maksut, jotka eivät ole korvausta saaduista tavaroista tai palveluista.
Toiminnassa käytettävät varat	Korottomat varat sekä korolliset varat, jotka liittyvät Valtion ydinjätehuoltorahastoon (korottomat varat eivät sisällä rahoitukseen ja veroihin liittyviä eriä, sijoituksia osakkuus- ja yhteisyrityksiin sekä varoja, jotka syntyvät tulevaisuuden kassavirtoja suojaavien johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta).